

Ewangeliczna rewizja życia – przedstawienie metody

Plan pracy:

1. Historia metody
2. Istota metody
3. Przykład – zastosowanie

1. Historia metody

Metoda ewangelicznej rewizji życia to jedna z form pracy w grupach w oparciu o Pismo Święte. Wywodzi się z tzw. **paradygmatu kard. Josefa Cardijna (1882–1967)**. Zastosowany on został jako metoda konfrontacji życia z Ewangelią we francuskim związku Chrześcijańskiej Młodzieży Robotniczej (Jeunesse Ouvrière Chrétienne). **Paradygmat, którego istotę wyraża triada: widzieć, ocenić, działać (voir, juger, agir), zyskał akceptację papieża Jana XXIII w encyklice Mater et Magistra: Zasady nauki społecznej wprowadza się zazwyczaj w życie w trzech kolejnych etapach: najpierw bada się, jaki jest rzeczywisty stan rzeczy, następnie dokonuje się wnikliwej oceny tego stanu w świetle wspomnianych zasad, a wreszcie ustala się, co można i należy uczynić, by podane zasady wprowadzić w życie odpowiednio do okoliczności miejsca i czasu. Te trzy etapy postępowania określa się nieraz słowami: "zbadać, ocenić, działać".¹**

Paradygmat ten mówi, że trzeba najpierw **rozpoznać poprawnie zjawisko**, które się analizuje, następnie **dokonać oceny tego zjawiska** w świetle kryteriów teologicznych, aby w końcowym etapie **wyprowadzić z konfrontacji opisu zjawiska i jego oceny wnioski życiowe** dla aktualnej działalności zbawczej Kościoła.

Niemiecki pastoralista J. Müller opisuje paradygmat trzech kroków słowami: *diagnoza – refleksja – akcja*. Dla tego duszpasterza punktem wyjścia w budowaniu teorii ewangelizującego duszpasterstwa jest **postawienie właściwej diagnozy**. To krok, który można sprowadzić do pytań: **na czym stoimy; gdzie jesteśmy; co koniecznie musimy uwzględnić, co powinniśmy wobec zaistniałej sytuacji zrobić?** Autor zaznacza, że na pierwszym etapie stawiania diagnozy nie można się ograniczyć tylko do zewnętrznej strony rzeczywistości, ale należy uwzględniać jej duchowy wymiar, a to zobowiązuje do zajęcia

¹ Jan XXIII, *Mater et Magistra* 236.

postawy otwartej na wyzwania, jakie wypływają z diagnozowanej sytuacji zbawczej. Wiąże się to bezpośrednio z **drugim krokiem omawianego paradygmatu, w którym chodzi o refleksję** i ocenę rzeczywistości w oparciu o kryteria teologiczne. Zdaniem J. Müllera ten krok jest niekiedy zbyt pośpiesznie wykonywany. Nie chodzi na tym etapie tylko o ocenę moralną jakiegoś zjawiska, ale **trzeba też postawić pytanie o podmiot i metody, które mogą zostać zastosowane do podjęcia wyzwań które stawia nam obecna sytuacja**. Wtedy następuje czas na wykonanie **trzeciego kroku, na przemyślane działanie**. W tej metodzie przydatne może być sięgnięcie po wyniki badań empirycznych, aby w obiektywny sposób rozpoznać zjawisko, które się bada, albo wydarzenie mające jakiś związek z działalnością duszpasterską, warunki społecznymi lub po prostu zwykłym życiem ludzi.²

Paradygmat metodologiczny trzech kroków (widzieć – ocenić – działać) J. Cardijna znalazł zastosowanie już podczas obrad Soboru Watykańskiego II, a szczególnie przy wypracowaniu ostatecznego kształtu **Konstytucji duszpasterskiej o Kościele w świecie współczesnym Gaudium et spes**. Proces ten został określony jako odczytywanie znaków czasu:

*Aby takiemu zadaniu sprostać, Kościół zawsze ma obowiązek badać znaki czasów i wyjaśniać je w świetle Ewangelii, tak aby mógł w sposób dostosowany do mentalności każdego pokolenia odpowiadać ludziom na ich odwieczne pytania dotyczące sensu życia obecnego i przyszłego oraz wzajemnego ich stosunku do siebie. Należy zatem poznawać i rozumieć świat, w którym żyjemy, a także jego nieraz dramatyczne oczekiwania, dążenia i właściwości.*³

Chodzi więc o to aby we właściwym rozumieniu przybliżyć się do mentalności współczesnego człowieka i odpowiadać na pytania, które nurtują jego serce. W tym duchu Sobór postawił konkretny postulat: W duszpasterstwie należy uznać i stosować w dostatecznej mierze **nie tylko zasady teologiczne, lecz także zdobycze nauk świeckich, zwłaszcza psychologii i socjologii**, tak aby prowadzić wiernych do czystszej i dojrzałszego życia wiary (KDK 62).

Sobór Watykański II, który dla wielu teologów i zwykłych chrześcijan sam okazał się czytelnym znakiem czasu, wskazał, że Kościół zawsze ma obowiązek badać znaki czasów i wyjaśniać je w świetle Ewangelii, tak aby mógł w sposób dostosowany do mentalności

² Por. Wiesław Przygoda, *Paradygmaty metodologiczne we współczesnej teologii pastoralnej*; w: *Teologia Praktyczna*; t. 10; Poznań 2009; s. 31-35.

³ KDK 4.

każdego pokolenia odpowiadać ludziom na ich odwieczne pytania dotyczące sensu życia obecnego i przyszłego oraz wzajemnego ich stosunku do siebie.

Należy zatem **poznawać i rozumieć świat**, w którym żyjemy, a także jego nieraz dramatyczne oczekiwania, dążenia i właściwości (KDK 4). **Punktem wyjścia rozważań konstytucji soborowej Gaudium et spes jest opis i analiza problemów współczesnego świata: od pytań ludzkich przechodzi się do teologicznej refleksji nad nimi.** Takie uporządkowanie zagadnień we wspomnianej konstytucji nie było absolutną nowością w dokumentach Kościoła, gdyż **według tej metody opracowane już zostały społeczne encykliki Jana XXIII.**

2. Istota metody – rola Pisma Świętego

Można powiedzieć, że ewangeliczna rewizja życia to ogólnie metoda rozeznawania rzeczywistości. Jednak to rozeznawanie jest oparte przede wszystkim o Pismo Święte. **Celem metody jest pogłębienie rozumienia tekstu oraz konfrontowanie z doświadczaną rzeczywistością.** Metoda ta ma nauczyć **widzieć i czytać zdarzenia w świecie, uwrażliwić człowieka na wartości Boże, konfrontować działalność ludzką z Pismem Świętym, uwrażliwiać na Boże Słowo oraz kształtować postawę chrześcijańską.**

Jak już to zostało powiedziane rozpoczyna się **od oglądu życia, od jego zdarzeń, sytuacji i faktów.** Potem podejmuje się **interpretacji owych zdarzeń,** osób uczestniczących w katechezie, wykładzie, spotkaniu itp. Następnie **dokonyje się weryfikacja wypowiedzianych sądów z nauką Pisma Świętego i Kościoła.** Ponieważ niejednokrotnie dochodzi do różnych zdań, nie tylko pomiędzy uczestnikami, ale również pomiędzy zdaniem wspólnoty i słowem Bożym, stawia się odpowiednie pytania i szuka przyczyn takiego stanu rzeczy. Przy głębszej refleksji i zasluchaniu się w słowo Boże, odkrywa się i przyjmuje za własne stanowisko Jezusa.

Spotkanie modlitewne lub katecheza prowadzone tą metodą mogą przybrać następujący układ:

- a) zebranie się wokół krzyża Chrystusowego i Ewangelii, zawiązanie wspólnoty;
- b) uświadomienie sobie charakteru i celu spotkania;

- c) odtworzenie zdarzenia, jakie miało miejsce w ostatnim czasie w bliższym czy dalszym środowisku (może to być prawdziwa lub wymyślona sytuacja egzystencjalna, oglądnięty film, scena z książki itp.);
- d) przedstawienie opinii na temat tej sytuacji i wymienienie zdań pomiędzy uczestnikami;
- e) spontaniczna modlitwa biblijna;
- f) wsłuchanie się w Słowo Boże i głos Kościoła;
- g) modlitewna medytacja nad Słowem Bożym;
- h) wspólnie podejmowane decyzje w świetle poznanego Słowa Bożego.

Metoda rewizji życia **przechodzi od jednostkowych opinii do całościowego patrzenia na świat**. Wyrabia ona przekonanie, że **prawo Boże jest fundamentem istnienia ludzkiego**, a Jego przekraczanie prowadzi do ludzkiego nieszczęścia. Człowiek, który żyje wbrew woli Bożej nigdy nie będzie w pełni szczęśliwy. W omawianych zdarzeniach przybliża się Boga miłości, który przez Jezusa Chrystusa i Jego Kościół, zbawia świat. **Od prowadzącego katechezę tą metodą wymaga się bogatego doświadczenia życiowego, wrażliwości i otwartości biblijnej oraz postawy prawdziwie kościelnej.**

Rewizja życia jest metodą dość często stosowaną przez współczesne ruchy odnowy Kościoła.

Na jej atrakcyjność wpływa fakt, że stara się ona ocenić konkretną sytuację życiową człowieka w świetle Bożego Słowa, a więc jest to metoda bardzo życiowa, konkretna i praktyczna. **Ksiądz Franciszek Blachnicki wykorzystał tę metodę podczas spotkań Ewangelicznej Rewizji Życia. We współczesnej strukturze Ruchu Światło–Życie jest ona pomocna między innymi podczas spotkań Oazy Nowej Drogi.**

Skuteczność tej metody uwarunkowana jest atmosferą modlitwy podczas całego spotkania oraz otwartością na natchnienia Ducha Świętego. Spotkanie powinno mieć momenty głębokiej ciszy, podczas których uczestnicy zwróciliby się z wdzięcznością, błaganiem lub poczuciem winy do Boga, który jest naszym Ojcem.⁴

⁴ Por. ks. Stanisław Łabendowicz, *Metody biblijne we wspólnotach* w. Zeszyty formacji katechetów 4 (2012), s. 87-88.

3. Przykład – zastosowanie metody

Przytoczony przeze mnie przykład zastosowania tej metody jest zaczerpnięty od Ruchu Światło- Życie diecezji Katowickiej. Jest to pewna konkretna propozycja.

Zastosowanie tej metody pracy z Pismem Świętym może być tak naprawdę bardzo różne i może przybierać wielorakie formy. Podana propozycja jest skierowana do konkretnej grupy wiekowej (młodzież) i jest opisana bardzo szczegółowo. Jest to gotowy konspekt. Zastosowanie tej metody nie wymaga jednak za każdym razem tak szczegółowego przygotowania, co nie oznacza, że do przeprowadzenia spotkania tą metodą nie trzeba się wcale przygotowywać. Wręcz przeciwnie, każde spotkanie musi być przemodlone, przemyślane i zaplanowane.

Metoda: Ewangeliczna Rewizja Życia

Temat: Serce pełne skarbów.

Cel dydaktyczny: Uczestnik wie, że całe życie Maryi było nieustannym rozważaniem Słowa Bożego.

Cel wychowawczy: Uczestnik chce tak jak Maryja żyć Słowem Bożym, pytać siebie, co na moim miejscu zrobiłaby Maryja oraz rozważać z Nią życie Jezusa w Różańcu Świętym.

Przebieg:

- I. Zawiązanie wspólnoty i uświadomienie sobie celu spotkania. Modlitwa do Ducha Świętego wprowadzająca w temat, o otwarciu serca na Boże przychodzenie i Jego Słowo.**
ok. 5 min
- II. Widzieć.** *ok. 15 min.*
 1. *Przedstawienie tematu – Serce pełne skarbów.*
 2. Sytuacja egzystencjalna – pytanie.
Z czym Wam się kojarzy słowo „skarb”? (burza mózgów)
Podsumować wypowiedzi uczestników, można dodać definicję skarbu wg słownika języka polskiego:
 - zbiór kosztowności, rzeczy drogocennych; majątek, bogactwo
 - cenne przedmioty lub pieniądze schowane w kryjówce, szczególnie zakopane w ziemi; w znaczeniu prawnym: odnaleziona rzecz ukryta, nie ustalonego pochodzenia
 - rzecz drogocenna
 - osoba lub rzecz bardzo przez kogoś ceniona, kochana

3. Następnie animator stawia na środku pudełko i rozdaje uczestnikom karteczki np. w kształcie kóelek – symbol monet (skarb).

Co jest skarbem dla Was? Co jest dla Was najważniejsze w życiu? Co wypełnia Wasze serce? Zapiszcie na otrzymanych karteczkach.

Chwila na napisanie, można się umówić, że kto napisze ma odwrócić kartkę na drugą stronę. Następnie dzielenie tym co się napisało. Jeśli grupa się nie zna może to połączyć z integracją np. aby każdy zaczynając dzielenie podał imię, skąd jest, co robi na co dzień oraz co jest jego skarbem. Po podzieleniu się wrzuca karteczkę do skrzynki.

4. Do pudełka na dno można włożyć przed spotkaniem jedną karteczkę np. w kształcie serca z napisem SŁOWO BOŻE. Po podzieleniu się przez wszystkie osoby powiedzieć:

Nie wiem czy zauważyliście, ale w naszym pudełku od początku znajdował się jeszcze jeden skarb. (*wyjąć kartkę z napisem Słowo Boże*) Tym, co mamy najcenniejsze w życiu, co powinno wypełniać nasze serce jest Słowo Boże. Pan Bóg wiedział, że człowiek sam jest słaby, więc dał nam kogoś, kto uczy nas jak czynić Słowo Boże - Słowem Życia. Kto to jest?

Odp.: Maryja

III. Osądzić. ok. 20 min.

1. Przeczytajmy sobie dwa fragmenty, który podkreślają postawę Maryi wobec Słowa Bożego:

Łk 2, 18-19, Łk 2, 51-52

Możemy zauważyć, że są one bardzo podobne.

Co Maryja robi ze Słowem Bożym? Jak te postawy możemy rozumieć? *skupienie się na „zachowuje”, „rozważa” - próba wyjaśnienia, co to znaczy.*

- **Zachowuje Słowo Boże**, pamięta o nim, zadaje sobie pytanie, co mówi mi przez nie Pan w danej chwili,
- **Rozważa je w sercu**, wprowadza w życie; to rozważanie wynika zawsze z zachowania w sercu Słowa, to ciągła duchowa praca polegająca na porównywaniu Słowa i życia,

Zastanówmy się dlaczego Ewangelista podkreśla taką postawę Maryi?

Św. Łukasz pragnie podkreślić, jak ważne są obie te postawy, że muszą się nawzajem przenikać i uzupełniać. Słowo jedynie zachowywane nie może wydać owoców. Nie jest możliwe rozważanie słowa, które nie jest zachowane w sercu. Aby czynić Słowo Boże Słowem Życia potrzeba zachowywać i rozważać je w sercu, tak jak czyniła to Maryja.

2. Nierozłącznym i najważniejszym elementem zachowywania i rozważania Słowa jest jego przyjęcie. Kiedy dokonało się to w życiu Maryi? Podczas zwiastowania.

Fragment: Łk 1, 26-38

Jaka jest postawa Maryi? Czy było to dla niej łatwe czy trudne doświadczenie? Po co się zgodziła?

Podczas zwiastowania Maryja przyjęła posłanie Anioła. **Przyjęła Słowo** samego Boga, jest jemu całkowicie posłuszna. I choć wiedziała na pewno, że to, co ją czeka nie będzie proste,

wiedziała jakie będą reakcje ludzi jej współczesnych, znając Stary Testament zdawała sobie sprawę, że jej życie będzie pełne cierpienia, ale **zaufała Bogu**. Pozwoliła Mu posłużyć się Nią bo **uwierzyła**, a jej wiara ma przyczyniać się do naszej wiary.

*Jeśli jest czas to przejść do p. 3, a jeśli nie to do **działać***

3. Jak Maryja przyczynia się do naszej wiary? Postarajmy odpowiedź znaleźć we fragmencie:

J 2, 1-11

Cuda przyczyniają się do wiary. Również w czasach Jezusa wielu ludzi uwierzyło w niego, dopiero wtedy, kiedy widzieli Jego działanie. Ale To Maryja przyczyniła się do objawienia Jezusa na weselu w Kanie Galilejskiej – pierwszego cudu.

Z czego wynika taka postawa Maryi?

To wydarzenie wskazuje na Jej matczyną troskę. Troskę o dobro człowieka (brak wina oznaczał dla organizatorów wielką hańbę), ale przede wszystkim troskę o to, aby człowiek uwierzył w Jezusa, swojego Pana i Zbawiciela.

IV. Działać. ok. 15 min.

1. Jak pokazało doświadczenie na początku spotkania w sercu każdego z nas są różne skarby. Skarbem w sercu Maryi jest Słowo Boże. Maryja w każdej chwili swojego życia była wierna Słowu, które przyjęła.

Czy w moim sercu jest miejsce na ten skarb? Czy w tym, co mi się przydarza w życiu stawiam sobie pytanie: co mi w swoim Słowie mówi Pan w danej chwili? Czy kiedy nie wiem, co robić, zastanawiam się, co Maryja zrobiłaby na moim miejscu? (*krótkie dzielenie*)

2. Maryja chce nam pomagać w zachowywaniu, rozważaniu i życiu Słowem Bożym. Tym co ma nam pomagać jest modlitwa Różańca, gdzie z Maryją, możemy rozważać tajemnice zbawienia. Chce nas uczyć jak trwać przy Synu i przyjmować wolę Ojca w Duchu Świętym.

Co więc możemy zrobić, żeby nasze serce było wypełnione takim skarbem, jak serce Maryi?

Postanowienie: *Jeśli nie wyjdzie od grupy, można zaproponować np. w czasie rozważania Słowa Bożego spojrzeć na konkretną sytuację z naszego życia w dwojaki sposób: z naszej perspektywy i z perspektywy Maryi, i zadać sobie pytanie czego oczekuje ode mnie Pan Bóg.*

V. Modlitwa

Odmówienie dziesiątki różańca metodą z dopowiedzeniami – spontanicznie

(*Zdrowaś Maryjo + dopowiedzenie x10, Święta Maryjo dopiero po 10*) - *Przed modlitwą wytłumaczyć.*

Źródła:

- Wiesław Przygoda, *Paradygmaty metodologiczne we współczesnej teologii pastoralnej*; w: *Teologia Praktyczna*; t. 10; Poznań 2009; s. 31-35.
- Monika Czekąła, *Formacja młodych dorosłych w pismach Sługi Bożego ks. Franciszka Blachnickiego i praktyce pastoralnej Ruchu Światło-Życie Diecezji Elckiej* w: *Kwartalnik Naukowy Fides Et Ratio*, 37(1), s. 299-318.
- ks. Stanisław Łabendowicz, *Metody biblijne we wspólnocie* w. *Zeszyty formacji katechetów* 4 (2012), s. 87-88.
- Konspekt spotkania formacyjnego przygotowany przez Ruch Światło – Życie Diecezji Katowickiej:
<http://katowice.oaza.pl/dfd/teczka/?q=konspekty-spotkan-w-grupach/serce-pe%C5%82ne-skarb%C3%B3w>